KONFERENCA O PRISTOPU K EVROPSKI UNIJI – ČRNA GORA –

Bruselj, 6. november 2026 (OR. en)

AD 88/26

LIMITE

CONF-ME 39

PUBLIC

PRISTOPNI DOKUMENT

Zadeva:	SKUPNO STALIŠČE EVROPSKE UNIJE – Poglavje 12: Varnost hrane, veterinarska in fitosanitarna politika

SKUPNO STALIŠČE EVROPSKE UNIJE

Poglavje 12: Varnost hrane, veterinarska in fitosanitarna politika

To stališče Evropske unije temelji na njenem splošnem stališču za pristopno konferenco s Črno goro (AD 23/12 CONF-ME 2), zanj pa veljajo pogajalska načela, ki jih je potrdila konferenca, kar zlasti pomeni, da:

– kakršno koli mnenje, ki ga o določenem poglavju pogajanj izrazi ena ali druga stran, v ničemer ne vpliva na stališče, ki ga lahko zavzameta o drugih poglavjih;

– se dogovori, tudi delni, doseženi med pogajanji o poglavjih, ki jih je treba preučiti zaporedno, ne smejo obravnavati kot dokončni, dokler ni dosežen celovit dogovor;

– veljajo tudi zahteve iz točk 24, 28, 41 in 44 pogajalskega okvira.

EU poudarja, da bo Črna gora nadaljevala proces usklajevanja s pravnim redom EU, pri čemer opozarja, da lahko pred pristopom začne veljati dodaten pravni red EU ali da se lahko zadevna zakonodaja EU posodobi, da bi zagotovila njegovo učinkovito izvajanje in izvrševanje, ter že pred pristopom oblikovala politike in instrumente, ki bodo čim bližje politikam in instrumentom EU.

EU ugotavlja, da Črna gora v pogajalskem stališču AD 4/16 REV1 CONF-ME 3 in njegovem dodatku AD 59/26 CONF-ME 23 sprejema pravni red EU iz poglavja 12, kakršen je bil v veljavi 30. junija 2026, ter da izjavlja, da bo z dnem pristopa k Evropski uniji pripravljena za njegovo izvajanje, razen na področjih, za katera je zaprosila za prehodna obdobja:

PUBLIC

- do 31. avgusta 2030 izvzetje iz uporabe določb o strukturnih zahtevah za nekatere obrate v sektorjih mesa, mleka, rib in jajc iz uredb (ES) št. 852/2004 in št. 853/2004;

- do 31. decembra 2030 izvzetje iz uporabe določb o zbiranju in predelavi surovega mleka, ki ne izpolnjujeta v celoti zahtev iz Uredbe (ES) št. 853/2004.

EU v splošnem odgovoru na prošnje Črne gore opozarja na svoje splošno pogajalsko izhodišče, da so prehodni ukrepi izjeme, ki so omejene časovno in po obsegu, spremlja pa jih načrt z natančno določenimi fazami uveljavljanja pravnega reda EU. Ti ukrepi ne smejo spreminjati pravil ali politik EU, motiti njihovega pravilnega delovanja ali povzročiti večjega izkrivljanja konkurence.

Po skrbnem ponovnem pregledu in ob upoštevanju ukrepov, na katerih temelji regulativni in postopkovni okvir, potreben za dosledno izvajanje in uveljavljanje zahtev EU glede varnosti hrane v Črni gori, EU meni, da so zahteve Črne gore sprejemljive, ob upoštevanju spodaj navedenih pogojev in postopka spremljanja.

Poleg tega EU meni, da bi moral Akt o pristopu zagotoviti potrebno pravno podlago za sprejetje prehodnih ukrepov, kadar so ti potrebni za olajšanje prehoda iz obstoječe ureditve v Črni gori na ureditev, ki izhaja iz uporabe veterinarskih in fitosanitarnih pravil Unije ter njenih pravil o varnosti hrane. Take ukrepe sprejme Komisija v skladu z ustreznim postopkom, kot je določen v veljavni zakonodaji. Take ukrepe bi moralo biti mogoče sprejeti med triletnim obdobjem po datumu pristopa in tudi njihova uporaba je omejena na to obdobje.

PUBLIC

Splošna varnost hrane

EU pozdravlja sprejetje novega zakona o varnosti hrane aprila 2026. EU ugotavlja, da se je Črna gora s to zakonodajo dodatno uskladila z Uredbo (ES) št. 178/2002, saj so v njej določeni načela in zahteve, ki zajemajo vse faze proizvodnje in distribucije živil/krme, sledljivost živil in krme ter obveznosti in odgovornosti nosilcev živilske dejavnosti in dejavnosti poslovanja s krmo. EU poudarja, da se bo Črna gora še naprej usklajevala s sekundarno zakonodajo EU na tem področju in jo izvajala.

Kar zadeva **uradni nadzor**, EU pozdravlja sprejetje zakona o uradnem nadzoru maja 2026, s katerim se je izvedla uskladitev z Uredbo (EU) 2017/625 o uradnem nadzoru in pripravila uskladitev zakonodaje v zvezi s pravili EU o uvozu. EU je seznanjena z načrti Črne gore, da se na tem področju v celoti uskladi do zadnjega četrtletja 2027. Seznanjena je tudi z napredkom Črne gore pri vzpostavljanju in razvoju ustreznih upravnih zmogljivosti in infrastrukture za uradni nadzor, ki ga izvajajo pristojni organi v skladu s pravnim redom EU. To vključuje njihovo financiranje vzdolž celotne verige varnosti hrane in ob vstopu iz drugih držav, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi ter pravil o zdravju in dobrobiti živali, zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih. EU poziva Črno goro, naj do pristopa redno poroča o tej zadevi, tudi o napredku v zvezi s standardizacijo postopkov uradnega nadzora, zlasti pri krepitvi upravnih zmogljivosti, inšpekcijskih služb, laboratorijske podpore in mejnega nadzora.

PUBLIC

EU je seznanjena z odločitvijo Črne gore, da zgradi in posodobi šest mejnih kontrolnih točk, in sicer letališča Golubovci, Božaj, pristanišča Bar, Kula, Dobrakovo in Ilino Brdo, ki so načrtovane v okviru časovnega načrta za posodobitev in izgradnjo mejnih kontrolnih točk. EU poziva Črno goro, naj dokonča izgradnjo, posodobitev in opremljanje svojih šestih mejnih kontrolnih točk na vstopnih točkah, da bodo ob pristopu v celoti operativne, in naj redno obvešča o napredku, dokler mejne kontrolne točke ne bodo operativne, vključno s kontingenčnimi načrti v primeru zamud. EU bo zlasti spremljala napredek Črne gore pri gradnji in opremljanju mejne kontrolne točke za žive živali, na kateri je treba izvajati pregled dobrobiti živali. EU je seznanjena s kontingenčnimi načrti, opredeljenimi v posodobitvi navedenega časovnega načrta iz junija 2026, da bi se obravnavale morebitne zamude pri zagotavljanju operativnih mejnih kontrolnih točk. EU poudarja, da morajo mejne kontrolne točke do datuma pristopa v celoti izpolnjevati zahteve za vstop živali in blaga. EU poudarja, da bo Črna gora redno poročala o stanju izgradnje, opremljanja in delovanja mejnih kontrolnih točk, vse dokler ne bo vseh šest mejnih kontrolnih točk popolnoma delujočih, pri čemer bo vsaj eno poročilo predložila do julija 2027 in eno do decembra 2027. V poročilih se oceni stanje delovanja teh šestih kontrolnih točk, vključno z morebitnimi ugotovljenimi zamudami, in posodobijo kontingenčni scenariji, ki bi se lahko izvedli.

EU poudarja, da mora Črna gora zagotoviti, da bodo vse mejne kontrolne točke in vsi inšpektorji uporabljali vse relevantne funkcije informacijskega sistema TRACES v skladu z zahtevami EU.

PUBLIC

Kar zadeva **laboratorije**, je EU seznanjena z napredkom Črne gore pri načrtih za imenovanje mreže nacionalnih referenčnih laboratorijev za uradni nadzor za vsak referenčni laboratorij EU. EU je seznanjena z namero Črne gore, da nacionalne referenčne laboratorije imenuje do decembra 2026, do junija 2027 pa nacionalne referenčne laboratorije, ki se bodo nahajali v državi članici EU. EU je seznanjena s tekočimi naložbami Črne gore v nadgradnjo laboratorijskih zmogljivosti s posodobitvijo opreme in razvojem akreditiranih metod za svojo mrežo laboratorijev. EU je seznanjena z zelo podrobnimi informacijami o laboratorijskih zmogljivostih, načrtu za imenovanje nacionalnih referenčnih laboratorijev ter obstoječih vrzelih in rešitvah za odpravo teh vrzeli, ki so navedene v revidiranem časovnem načrtu za nacionalne referenčne laboratorije, zaključenem julija 2026. EU ugotavlja, da si bo morala Črna gora še naprej prizadevati, da bo njena mreža nacionalnih referenčnih laboratorijev za vsa ustrezna področja zdravja živali in rastlin ter varnosti krme in hrane delovala do datuma pristopa. EU poziva Črno goro, naj dokonča nacionalni referenčni laboratorij za varstvo rastlin. EU prav tako poudarja, kako pomembno je zagotoviti pravočasno akreditacijo in učinkovito delovanje nacionalnega referenčnega laboratorija za varstvo rastlin. EU pričakuje, da bo Črna gora do pristopa redno poročala – med drugim z vsaj enim posodobljenim poročilom do konca drugega četrtletja 2027 in še enim do konca zadnjega četrtletja 2027 – (i) o imenovanih nacionalnih referenčnih laboratorijih, (ii) o ukrepih za odpravo ugotovljenih vrzeli, ki so opredeljeni v časovnem načrtu ter so bili sprejeti ali še bodo sprejeti, ter (iii) o stanju izgradnje, opremljanja in delovanja nacionalnega referenčnega laboratorija za varstvo rastlin.

EU poudarja, da mora Črna gora nujno zagotoviti akreditacijo ISO/IEC 17025 za vse laboratorije, ki izvajajo uradni nadzor, pri čemer mora zagotoviti popolno enakovrednost z zahtevami EU, ter uradno imenovati celotno mrežo uradnih laboratorijev in nacionalnih referenčnih laboratorijev, kot je določeno v Uredbi (EU) 2017/625, vključno z jasnimi mandati, opredeljenimi pristojnostmi in mehanizmi operativnega usklajevanja. EU pričakuje, da bo Črna gora o tem redno poročala.

PUBLIC

EU priznava napredek Črne gore pri zagotavljanju tehnične pomoči in sodelovanju z državami članicami EU za zagotovitev, da se izvedejo vse analize, ki se zahtevajo s pravnim redom EU. EU pričakuje, da bo Črna gora nadaljevala proces usklajevanja s pravnim redom EU na tem področju in ga učinkovito uveljavljala.

EU je seznanjena z informacijami, ki jih je predložila Črna gora glede nadzornih pravil in posebnih nadzornih pravil za proizvode živalskega izvora. EU poudarja, kako pomembno je, da Črna gora okrepi svojo upravno zmogljivost za izvajanje nadzora v skladu s pravnim redom EU na tem področju, saj je ključnega pomena, da nadzorni sistem do datuma pristopa v celoti deluje.

EU je seznanjena z vzpostavitvijo okvira za krepitev upravnih zmogljivosti in sistema uradnega nadzora ter Črno goro poziva, naj odpravi vse preostale pomanjkljivosti na področju dobrobiti živali, povezane z učinkovitim nadzorom, ki temelji na tveganju (na kmetiji, med prevozom in ob zakolu).

Kar zadeva **institucionalni okvir**, EU z zadovoljstvom ugotavlja, da je Črna gora decembra 2025 sprejela pravilnik o notranji organizaciji in sistematizaciji uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, na podlagi katerega je Črna gora 23. julija 2026 sprejela revidirani akcijski načrt za krepitev upravnih zmogljivosti na tem področju. EU spodbuja Črno goro, naj redno poroča o izvajanju akcijskega načrta, ki določa zaposlitev 147 uradnikov do leta 2030, in sicer 26 uradnikov leta 2026, 31 uradnikov leta 2027 in 30 uradnikov vsako leto v vsakem od naslednjih treh let. EU poziva Črno goro, naj pozorno spremlja priporočila Evropske komisije v zvezi s pravili o nepristranskosti in nasprotju interesov. Da bi zagotovili skladnost z zahtevami EU glede teh temeljnih načel, EU pričakuje, da bodo oblasti okrepile ustrezne zaščitne ukrepe v javni upravi in pooblaščenih službah. EU pričakuje, da bo Črna gora dvakrat letno do izteka akcijskega načrta o upravnih zmogljivostih predložila poročila o človeških virih, ki jih je še treba zaposliti, in o alternativnih scenarijih za odpravo morebitnih pomanjkljivosti.

PUBLIC

Veterinarska politika

Kar zadeva zdravje živali, EU pozdravlja dejstvo, da je Črna gora junija 2026 sprejela nov zakon o zdravju živali, ki je usklajen z Uredbo (EU) 2016/429 in je pravna podlaga za nadaljnje usklajevanje z zakonodajo EU v tem okviru. EU je seznanjena s tem, da bo zakon začel veljati leta 2027, in Črno goro poziva, naj nadaljuje usklajevanje zakonodaje in izvajanje ustrezne zakonodaje o zdravju živali v tem in drugih okvirih, hkrati pa ob pristopu zagotovi popolno skladnost s pravnim redom EU na tem področju zdravja živali ter njegovo učinkovito izvajanje.

EU poziva Črno goro, naj zagotovi učinkovito izvajanje Delegirane uredbe Komisije (EU) 2020/689 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2016/429 glede pravil za spremljanje, programe izkoreninjenja in status prost bolezni, kar zadeva brucelozo in tuberkulozo, ki je bistvenega pomena za področje zdravja živali, sektor surovega mleka in posodobitev ustreznih obratov, da bodo izpolnjevali higienske zahteve EU. EU pričakuje, da bo Črna gora do pristopa dvakrat letno predložila poročila o izvajanju na tem področju. EU od Črne gore zlasti pričakuje, da bo zagotovila jasne in preverljive dokaze, s katerimi bo dokazala, da se druge uradne dejavnosti, povezane z zdravjem živali, učinkovito izvajajo v praksi ter lahko zagotovijo pravočasno odkrivanje in učinkovit odziv na tveganja za zdravje živali na celotnem ozemlju, vključno z informacijami o pristojnih organih, dodelitvi odgovornosti, postopkih in virih, predvidenih za izvajanje uradnih dejavnosti na tem področju.

EU poudarja, da je pomembno, da se ob pristopu doseže popolna skladnost s pravnim redom EU na področju dobrobiti živali, tudi na ravni kmetij, med prevozom in ob usmrtitvi, ter da se ta pravni red tudi izvaja. To je bistveno, da se ohrani zaupanje javnosti v proizvodnjo hrane, izpolnijo pričakovanja prebivalstva EU glede visokih standardov dobrobiti živali in zagotovi poštena konkurenca za sedanje proizvajalce držav članic na notranjem trgu.

EU je seznanjena z načrtom Črne gore za usposabljanje in krepitev zmogljivosti za uradni nadzor na področju dobrobiti živali za obdobje 2026–2030. Poleg tega EU Črno goro poziva, naj napreduje pri usklajevanju in začetku izvajanja nove uredbe o dobrobiti psov in mačk ter njihovi sledljivosti z dne 17. junija 2026, ki se bo začela uporabljati sredi leta 2028.

PUBLIC

EU poudarja, da se Črna gora še ni uskladila z Izvedbeno uredbo (EU) 2023/372 o plovilih za prevoz rejnih živali, uradnem nadzoru in izhodnih točkah ter Delegirano uredbo (EU) 2023/842 o uradnem nadzoru dobrobiti živali na plovilih za prevoz rejnih živali, ter jo poziva, naj svojo zakonodajo uskladi do zadnjega četrtletja 2026, kot je bilo predvideno. EU ugotavlja, da je še vedno mogoče izboljšati dosledno izvajanje standardov dobrobiti živali med prevozom, na ravni kmetij in ob zakolu. Potrebna so prizadevanja za izvrševanje in učinkovit uradni nadzor na podlagi tveganja v zvezi z dobrobitjo živali na tem področju, vključno z zagotavljanjem zadostnega števila usposobljenega osebja, odgovornega za dobrobit živali. EU zato Črno goro poziva, naj ustrezno izvaja svoj načrt usposabljanja in krepitve zmogljivosti za uradni nadzor na področju dobrobiti živali za obdobje 2026–2030, da bi do datuma pristopa dosegla zadostno raven izvajanja. EU Črno goro poziva, naj do pristopa dvakrat letno predloži poročila o učinkovitem izvajanju na tem področju.

EU je seznanjena z informacijami Črne gore ter napredkom pri registraciji zadevnih obratov ter identifikaciji in registraciji živali. EU poziva Črno goro, naj nujno odpravi vse preostale pomanjkljivosti pri registraciji obratov, kjer se gojijo živali, odobritvi nekaterih obratov, kjer se gojijo živali, ter identifikaciji in registraciji živali, ki so potrebne za nadzor na vseh ravneh, vključno z obvladovanjem bolezni. EU poudarja, da je treba ob pristopu zagotoviti popolno skladnost s pravnim redom EU na tem področju.

EU je seznanjena z informacijami Črne gore o zootehnični zakonodaji in poudarja, da je treba ob pristopu Črne gore k EU doseči popolno uskladitev s pravnim redom EU na tem področju, na primer z Uredbo (EU) 2016/1012.

EU ugotavlja, da navedeni ukrepi **izpolnjujejo zahtevo drugega in tretjega merila za zaprtje tega poglavja**, kot je določeno v skupnem stališču EU (AD 17/16 CONF-ME 8/**16**), v skladu s katerim mora Črna gora dokazati, da je ob pristopu k EU zmožna in sposobna v celoti izvajati pravni red EU iz tega poglavja. EU Črno goro odločno poziva, naj redno poroča o napredku in ukrepih, sprejetih v zvezi z izvrševanjem uradnega nadzora, ter poudarja, da se od Črne gore pričakuje, da bo po pristopu k EU še naprej zagotavljala izvajanje na tem področju.

PUBLIC

Dajanje živil, krme in živalskih stranskih proizvodov na trg

Kar zadeva **biološko varnost**, EU pozdravlja dejstvo, da je Črna gora februarja 2026 sprejela zakon o upravljanju živalskih stranskih proizvodov in ravnanju z njimi. EU pozdravlja tudi dejstvo, da je Črna gora maja 2026 sprejela uredbo o živilski higieni, v zadnjem četrtletju leta 2026 pa naj bi sprejela uredbo o posebnih higienskih zahtevah za živila živalskega izvora. EU je seznanjena z informacijami, ki jih je Črna gora posredovala v zvezi s pravili o živilski higieni, ter napredkom pri oceni obratov, ki proizvajajo živila in krmo neživalskega in živalskega izvora. EU je seznanjena z informacijami, ki jih je Črna gora posredovala v zvezi s posebnimi pravili za proizvode živalskega izvora, in doseženim napredkom pri nadaljnjem usklajevanju s pravnim redom EU na tem področju.

EU je seznanjena z načrtom za ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi, ki niso namenjeni za prehrano ljudi (v nadaljnjem besedilu: načrt za ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi), ki je bil nazadnje posodobljen aprila 2026. Črna gora se je v skladu z načrtom za ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi zavezala, da bo do pristopa v skladu s pravili EU vzpostavila sistem za varno zbiranje in odstranjevanje živalskih stranskih proizvodov, vključno z izgradnjo pokopališč, zbirnimi centri in prevozom zadevnih živalskih stranskih proizvodov v sosednje države. Poleg tega se je Črna gora zavezala, da bo do 1. januarja 2031 zgradila predelovalni obrat za nekatere živalske stranske proizvode. EU poudarja, da si bo Črna gora še naprej prizadevala za izvajanje načrta za ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi, pri čemer bo posebno pozornost namenila preostalim vprašanjem izvajanja, kar zadeva sodelovanje z drugimi državami v regiji pri morebitnem izvozu nekaterih živalskih stranskih proizvodov iz Črne gore. EU od Črne gore pričakuje, da bo pred pristopom predložila poročila o izvajanju načrta za ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi, nato pa vsaj dvakrat letno do februarja 2031 poročila o gradnji predelovalnega obrata. EU bo pozorno spremljala napredek pri vzpostavljanju sistema za varno zbiranje in odstranjevanje živalskih stranskih proizvodov, vključno s kategorizacijo in spremljanjem vseh obratov za živila in stranske proizvode. EU je seznanjena tudi z ukrepi, ki jih je Črna gora sprejela za posodobitev svojih obratov za proizvode živalskega izvora. EU je seznanjena z informacijami Črne gore in doseženim napredkom ter bo še naprej spremljala napredek pri usklajevanju na področju živalskih stranskih proizvodov.

PUBLIC

Ukrepi, ki jih je predstavila Črna gora, **izpolnjujejo zahtevo prvega merila za zaprtje tega poglavja**, kot je določeno v skupnem stališču EU (AD 17/16 CONF-ME 8), v skladu s katerim mora Črna gora dokazati, da je ob pristopu k EU zmožna in sposobna v celoti izvajati pravni red EU iz tega poglavja. Hkrati EU poudarja, da je treba ugotovljene pomanjkljivosti odpraviti do pristopa, in Črno goro poziva, naj pospeši proces posodobitve svojih obratov.

EU poudarja, da uporaba ukrepov za prožnost iz Uredbe (ES) št. 852/2004 in Uredbe (ES) št. 853/2004 ne bi smela povzročiti neenakih konkurenčnih pogojev, saj bi to lahko posredno vplivalo na pravilno delovanje notranjega trga. Taki ukrepi bi morali ostati sorazmerni in ustrezno utemeljeni ter se ne bi smeli uporabljati za odpravljanje strukturnih pomanjkljivosti, zavlačevanje potrebnih naložb ali odobritev obratov, ki ne izpolnjujejo bistvenih higienskih zahtev.

Poleg tega Črno goro opozarjamo, da bo ob pristopu za vse nacionalne tehnične predpise, sprejete na tem področju, veljal postopek uradnega obveščanja v skladu z Direktivo (EU) 2015/1535. Ta postopek zagotavlja preglednost ter EU in državam članicam omogoča, da ocenijo, ali bi lahko osnutki nacionalnih ukrepov ustvarili neupravičene ovire za notranji trg.

Kar zadeva **pravila o varnosti hrane** in posebna pravila, EU pozdravlja dejstvo, da je Črna gora aprila 2026 sprejela uredbo o materialih, namenjenih za stik z živili, in je seznanjena z načrtom Črne gore, da do zadnjega četrtletja 2026 spremeni svojo zakonodajo o aditivih za živila, encimih, prehranskih dopolnilih, novih živilih in aromah. Kar zadeva onesnaževala, EU pozdravlja dejstvo, da je Črna gora maja 2026 sprejela uredbo o mejnih vrednostih onesnaževal. EU Črno goro poziva, naj nadaljuje proces usklajevanja s pravnim redom EU in zagotovi njegovo učinkovito uveljavljanje ter potrebno upravno in nadzorno zmogljivost.

PUBLIC

EU je seznanjena z informacijami Črne gore o pravilih glede varnosti hrane, ki zajemajo hitro zamrznjena živila in ionizirajoče sevanje. EU Črno goro poziva, naj nadaljuje proces usklajevanja s pravnim redom EU in zagotovi njegovo učinkovito uveljavljanje ter potrebno upravno in nadzorno zmogljivost.

EU se seznanja z informacijami, ki jih je Črna gora poslala glede posebnih pravil za krmo, ki zajemajo krmne dodatke, krmne mešanice, krmila, neželene snovi, krmo, namenjeno za prehrano, določene proizvode, ki se uporabljajo v prehrani živali, in medicirano krmo. EU poziva Črno goro, naj nadaljuje proces usklajevanja s pravnim redom EU in njegovo učinkovito uveljavljanje, da bi zagotovila potrebno upravno in nadzorno zmogljivost.

Fitosanitarna politika

Kar zadeva zdravje rastlin in rastlinski razmnoževalni material, EU pozdravlja dejstvo, da je Črna gora marca 2026 sprejela zakon o varstvu zdravja rastlin, s katerim se je država uskladila z Uredbo (EU) 2016/2031, ki je pravni okvir za vzpostavitev sistema za zdravje rastlin. EU Črno goro spodbuja, naj jo redno obvešča o spremembah zakonodaje, ter jo odločno poziva, naj še naprej izvaja sekundarno in terciarno zakonodajo, zlasti v zvezi z uvrstitvijo karantenskih škodljivih organizmov na seznam in uvoznimi zahtevami, večletnimi programi preiskav in letnimi poročili o preiskavah, da bi zagotovila zgodnje odkrivanje in izkoreninjenje karantenskih škodljivih organizmov za EU ter delujoč sistem rastlinskih potnih listov, s čimer bi zagotovila, da se rastline premikajo v skladu z veljavnimi zahtevami v Črni gori.

EU pričakuje, da bo Črna gora do zadnjega četrtletja 2026 dokončala razvoj novega informacijskega sistema za varstvo rastlin za evidentiranje, analizo in izmenjavo podatkov, zbranih med uradnim nadzorom in spremljanjem. EU poudarja, da bi moral biti informacijski sistem za varstvo rastlin v celoti operativen in se učinkovito uporabljati za podporo uradnemu nadzoru in spremljanju.

PUBLIC

V zvezi s tem je EU seznanjena z načrtom Črne gore, da do 31. oktobra 2026 predloži večletni program preiskav za obdobje 2027–2037 in revidira relevantne pravilnike, da bi odpravila kakršno koli podvajanje z zakonom o varstvu zdravja rastlin, kar zadeva načrte izrednih ukrepov za določene škodljive organizme in rastlinske potne liste. EU poudarja tudi pomen pravočasne predložitve, sprejetja in učinkovitega izvajanja večletnega programa preiskav za obdobje 2027–2037.

Kar zadeva kakovost semen in drugega rastlinskega razmnoževalnega materiala, vključno z gozdnim reprodukcijskim materialom, je EU seznanjena z napredkom Črne gore ter ukrepi za uskladitev in izvajanje sekundarne in terciarne zakonodaje na tem področju. Zlasti je pomembno, da ima Črna gora vzpostavljen delujoč sistem certificiranja in nadzora semen in drugega rastlinskega razmnoževalnega materiala. EU poudarja, da mora biti Črna gora pripravljena tudi na uporabo ustreznih protokolov za testiranje novih sort, uskladitev s pravili EU o postopkih registracije sort in vzpostavitev centrov za preskušanje, ki jim bo Urad Skupnosti za rastlinske sorte (CPVO) zaupal testiranje sort, ali dostop do centrov za preskušanje v drugih državah članicah.

Poleg tega EU pričakuje, da bo imela Črna gora v sektorju gozdnega reprodukcijskega materiala delujoč sistem odobritve izhodiščnega materiala in certificiranja pridobljenega gozdnega reprodukcijskega materiala, ki se bo tržil v skladu z ustreznimi pravili EU. Črna gora mora v vseh navedenih sektorjih zagotoviti učinkovit sistem uradnega nadzora izvajalcev poslovnih dejavnosti. EU je seznanjena z informacijami Črne gore o njenem članstvu v Mednarodni zvezi za varstvo novih sort rastlin (UPOV).

Kar zadeva pesticide, EU pozdravlja dejstvo, da je bil aprila 2026 sprejet nov zakon o fitofarmacevtskih sredstvih, ki je v skladu z Uredbo (ES) št. 396/2005, in ugotavlja, da se fitofarmacevtska sredstva v Črni gori ne proizvajajo. EU Črno goro poziva, naj izboljša svoj sistem za registriranje fitofarmacevtskih sredstev in/ali vzajemno priznavanje takih registracij, ki jih izdajo druge države članice EU, v skladu z Uredbo (ES) št. 1107/2009 ter za spremljanje ostankov pesticidov v živilih in krmi. EU Črno goro tudi poziva, naj do dneva pristopa vzpostavi institucionalne zmogljivosti za izvajanje teh sistemov EU v obliki strukture, ki bo za Črno goro najprimernejša.

PUBLIC

Kar zadeva laboratorije, je EU seznanjena z namero Črne gore, da imenuje nacionalne referenčne laboratorije, in sicer do decembra 2026 nacionalne referenčne laboratorije, ki se nahajajo na ozemlju Črne gore, do junija 2027 pa nacionalne referenčne laboratorije, ki se nahajajo v državi članici EU. EU Črno goro odločno poziva, naj sodeluje z akreditiranimi laboratoriji za ocenjevanje formulacij fitofarmacevtskih sredstev in izvaja priporočila iz analize vrzeli glede laboratorijskih zmogljivosti CETI (Centar za ekotoksikoloska ispitivanja) v zvezi z ostanki pesticidov in formulacijami fitofarmacevtskih sredstev v Črni gori v skladu z Uredbo (EU) 2017/625.

EU Črno goro spodbuja, naj zagotovi kontinuiteto in nadaljnji razvoj svojega okvira politike na področju trajnostne uporabe fitofarmacevtskih sredstev po izteku sedanjega nacionalnega akcijskega načrta za obdobje 2021–2026 v skladu z Direktivo 2009/128/ES.

Kar zadeva gensko spremenjene organizme, je EU seznanjena s prizadevanji Črne gore in jo odločno poziva, naj zagotovi, da bodo njene upravne strukture omogočale učinkovito izvajanje sistema v praksi. EU poudarja, da mora Črna gora do dneva pristopa zagotoviti popolno uskladitev s pravnim redom EU na področju gensko spremenjenih organizmov, vključno z izvajanjem in uveljavljanjem, zlasti glede upravnih, institucionalnih, tehničnih in laboratorijskih zmogljivosti za zagotovitev učinkovitega izvajanja tega pravnega reda. EU je seznanjena z namero Črne gore, da z nacionalnimi laboratoriji držav članic EU sklene sporazume o testiranju GSO.

Kar zadeva mednarodne fitosanitarne sporazume na področjih, ki so v izključni pristojnosti Unije, naj Črna gora sprejme potrebne ukrepe za uskladitev s stališčem Unije še pred pristopom.

PUBLIC

EU je seznanjena s prošnjo Črne gore za prehodno obdobje do 31. avgusta 2030 za obrate v sektorjih mesa, mleka, jajc in rib, ki na dan pristopa Črne gore k EU ne bodo izpolnjevali strukturnih zahtev iz uredb (ES) št. 852/2004 in št. 853/2004. EU meni, da je zaprošeno prehodno obdobje sprejemljivo, vendar poudarja, da v prehodnem obdobju proizvodi, ki prihajajo iz takšnih obratov, ne bodo dani na trg drugih držav članic, temveč bi bili dani le na črnogorski trg in na trge tretjih držav v skladu s členom 12 Uredbe (ES) št. 178/2002. EU tudi poudarja, da lahko takšen ukrep velja le za strukturne zahteve in obrate, zajete s členom 12, in da ti obrati ne bi smeli tržiti svojih proizvodov v drugih državah članicah EU. Prehodno obdobje se mora končati najpozneje 31. avgusta 2030 in se uporabljati le za jasno opredeljeno, omejeno število obratov, ki potrebujejo dodaten čas za dokončanje postopka posodobitve. Ob koncu prehodnega obdobja obrati, ki ne izpolnjujejo zahtev, prenehajo opravljati svoje dejavnosti. Da se zagotovita učinkovito ločevanje in sledljivost, morajo biti proizvodi iz navedenih obratov opremljeni s posebno identifikacijsko oznako, ki jo je treba opredeliti in uvesti dovolj zgodaj pred pristopom.

PUBLIC

EU je seznanjena s prošnjo Črne gore za prehodno obdobje do 31. decembra 2030 za dobave surovega mleka, ki ne izpolnjujejo higienskih zahtev iz Uredbe (ES) št. 853/2004. EU meni, da je zaprošeno prehodno obdobje sprejemljivo, vendar poudarja, da v prehodnem obdobju proizvodi iz takšnega surovega mleka ne bodo dani na trg drugih držav članic, temveč bi bili dani le na črnogorski trg in na trge tretjih držav v skladu s členom 12 Uredbe (ES) št. 178/2002. EU poudarja, da je skladnost zadevnih obratov s pravnim redom EU temeljnega pomena za zagotovitev delovanja notranjega trga in visoke ravni varstva. V tem obdobju se mleko, ki izvira s takšnih kmetijskih gospodarstev, ki ne izpolnjujejo zahtev, zbira ločeno in uporablja izključno za proizvodnjo mlečnih proizvodov, katerih dajanje na trg je omejeno na ozemlje Črne gore ali trge tretjih držav v skladu s členom 12 Uredbe (ES) št. 178/2002. Da se zagotovita učinkovito ločevanje in sledljivost, morajo biti ti proizvodi opremljeni s posebno identifikacijsko oznako, ki jo je treba opredeliti in uvesti dovolj zgodaj pred pristopom. EU opozarja, da mora Črna gora pred pristopom pravočasno sporočiti število obratov, na katere se nanašata obe prehodni obdobji. EU poleg tega poudarja, da mora Črna gora najpozneje eno leto pred pristopom sporočiti ukrepe za sledljivost in identifikacijske oznake za zadevne proizvode.

PUBLIC

EU Črno goro poziva, naj še naprej dokazuje napredek pri usklajevanju z ustreznim pravnim redom EU in njegovem izvajanju. Ta cilj se lahko zagotovi šele, ko črede ali kmetijska gospodarstva uradno pridobijo status prost bolezni, kar zadeva govejo tuberkulozo in brucelozo. Doseganje takega statusa je zato bistven in končni predpogoj za dajanje surovega mleka na trg, tudi v primerih, ko so proizvodi, ki ne izpolnjujejo zahtev, omejeni na domači trg. Ta zahteva ne more biti nadomeščena z odstopanji, tradicionalnimi praksami, režimi testiranja ali prehodnimi ureditvami. V zvezi s tem bo učinkovito izvajanje Delegirane uredbe Komisije (EU) 2020/689 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2016/429 glede pravil za spremljanje, programe izkoreninjenja in status prost bolezni, kar zadeva brucelozo in tuberkulozo, bistveno za zagotovitev napredka pri doseganju skladnosti s pravnim redom EU.

* * *

EU glede na navedeno ugotavlja, da se na tej stopnji **o tem poglavju ni treba dodatno pogajati**.

Spremljanje napredka pri usklajevanju s pravnim redom EU in njegovem izvajanju se bo nadaljevalo do konca pogajanj. EU poudarja, da bo posvetila posebno pozornost spremljanju vseh navedenih specifičnih vprašanj, da bi zagotovila upravne zmogljivosti Črne gore, njeno sposobnost izvrševanja pravnega reda iz tega poglavja ter dokončno uskladitev zakonodaje. Posebno pozornost je treba nameniti povezavam med tem poglavjem in drugimi pogajalskimi poglavji. Skladnost zakonodaje Črne gore s pravnim redom EU in zmogljivosti za njegovo izvajanje bo mogoče dokončno oceniti šele v poznejši fazi pogajanj. EU poziva Črno goro, naj poleg vseh informacij, ki jih EU lahko zahteva za pogajanja o tem poglavju in jih je treba predložiti konferenci, Stabilizacijsko-pridružitvenemu svetu redno posreduje podrobne pisne informacije o napredku pri izvajanju pravnega reda EU in pri krepitvi svojih upravnih zmogljivosti.

PUBLIC

Glede na navedeno bo EU po potrebi v primernem trenutku ponovno obravnavala to poglavje.

EU ugotavlja, da Črna gora v pogajalskem stališču AD 4/16 REV1 CONF-ME 3 in njegovem dodatku AD 59/26 CONF-ME 23 sprejema pravni red EU iz poglavja 12, kakršen je bil v veljavi 30. junija 2026, ter da izjavlja, da bo z dnem pristopa k Evropski uniji pripravljena za njegovo izvajanje, razen na področjih, za katera je zaprosila za prehodna obdobja.

EU poleg tega opozarja, da utegnejo biti med 30. junijem 2026 in dnevom pristopa sprejeti novi akti pravnega reda Unije.

PUBLIC

PRILOGA II

k revidiranemu osnutku skupnega stališča za poglavje 12

(Varnost hrane ter veterinarska in fitosanitarna politika)

Pravna priloga

Akt o pogojih pristopa Republike Črne gore in o prilagoditvah Pogodbe o Evropski uniji, Pogodbe o delovanju Evropske unije in Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo

DEL [XXX]

ZAČASNE DOLOČBE

NASLOV [XX] – DRUGE DOLOČBE

Člen [XX]

Če so potrebni prehodni ukrepi za lažji prehod iz obstoječe ureditve v Črni gori v ureditev, ki izhaja iz uporabe veterinarskih in fitosanitarnih pravil Unije ter njenih pravil o varnosti hrane, Komisija sprejme take ukrepe po ustreznem postopku, kakor je opredeljen v veljavni zakonodaji. Ti ukrepi se sprejmejo v treh letih od dneva pristopa, na to obdobje pa je omejena tudi njihova uporaba.

PUBLIC

PRILOGA [XX]

Seznam iz člena [XX] Akta o pristopu: prehodni ukrepi

[X]. VARNOST HRANE TER VETERINARSKA IN FITOSANITARNA POLITIKA

I. OBRATI (MESO, MLEKO, RIBE IN JAJCA)

32004 R 0852: Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 852/2004 z dne 29. aprila 2004 o higieni živil (UL L 139, 30.4.2004, str. 1).

32004 R 0853: Uredba (ES) št. 853/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o posebnih higienskih pravilih za živila živalskega izvora (UL L 139, 30.4.2004, str. 55).

1. Do 31. avgusta 2030 se pod pogoji iz odstavkov 3 do 6 strukturne zahteve iz naslednjih poglavij ne uporabljajo za obrate s seznama v skladu z odstavkom 2 v sektorjih mesa, mleka, rib in jajc v Črni gori:

   (a) Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 852/2004:

   – poglavje II Priloge II;

   (b) Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 853/2004:

   – poglavji II in III oddelka I Priloge III,

   – poglavji II in III oddelka II Priloge III,

PUBLIC

– poglavje I oddelka V Priloge III,

– poglavje III oddelka VIII Priloge III,

– poglavji I in II oddelka IX Priloge III,

– poglavji I in II oddelka X Priloge III.

2. Komisija pravočasno pred pristopom sestavi seznam obratov iz odstavka 1. Ta seznam je javen in vsebuje ime in naslov vseh obratov.

3. Proizvodi, ki izvirajo iz teh obratov, se dajo le na domači trg Črne gore ali na trge tretjih držav v skladu z zadevno zakonodajo Unije oziroma se uporabljajo za nadaljnjo predelavo v obratih v Črni gori, za katere tudi velja odstavek 1, ne glede na datum trženja.

4. Proizvodi iz teh obratov so opremljeni z drugačno oznako zdravstvene ustreznosti oziroma drugačno identifikacijsko oznako od tiste, ki je predvidena v členu 5 Uredbe (ES) št. 853/2004. Jasen opis drugačne oznake zdravstvene ustreznosti oziroma drugačne identifikacijske oznake se sporoči Komisiji najpozneje eno leto pred dnevom pristopa.

5. Pristojni organi Črne gore zagotovijo, da se oznake zdravstvene ustreznosti ali identifikacijske oznake iz odstavka 4 uporabljajo izključno za proizvode, za katere so namenjene, in da so zaščitene pred goljufivo ali neodobreno uporabo.

6. Odstavka 3 in 4 se uporabljata tudi za vse proizvode, ki izvirajo iz integriranih obratov za proizvodnjo mesa, mleka, rib ali jajc, kadar za del obrata velja odstavek 1.

PUBLIC

7. Črna gora stalno spremlja izvajanje nacionalnega programa za posodobitev obratov in Komisiji predloži polletni načrt napredka v zvezi s tem. Črna gora zagotovi, da se za vsakega od teh obratov pripravi individualen načrt posodobitve z roki za popravo zaradi prilagoditve strukturnim zahtevam; ta načrt se na zahtevo da na voljo Komisiji.

8. Črna gora zagotovi, da bodo vsi obrati, ki do dneva pristopa niso popolnoma skladni s pravnim redom EU s področja varnosti živil, razen če jih ne urejajo določbe tega prehodnega ukrepa, prenehali svoje dejavnosti.

9. Komisija lahko sprejme podrobna izvedbena pravila za zagotovitev nemotenega delovanja zgoraj navedene prehodne ureditve v skladu s postopkom iz člena 14(2) Uredbe (ES) št. 852/2004 oziroma člena 12(2) Uredbe (ES) št. 853/2004.

II. PREDELAVA MLEKA, KI NE IZPOLNJUJE ZAHTEV

32004 R 0853: Uredba (ES) št. 853/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o posebnih higienskih pravilih za živila živalskega izvora (UL L 139, 30.4.2004, str. 55).

1. Obrati za predelavo mleka v Črni gori lahko do 31. decembra 2030 sprejemajo dobave surovega mleka, ki ne izpolnjujejo zahtev iz Priloge III, oddelek IX, poglavje I, del III, točka 3(a), k Uredbi (ES) št. 853/2004.

2. Obrati za predelavo mleka v Črni gori lahko do 31. decembra 2030 na isti proizvodni liniji še naprej predelujejo mleko, ki izpolnjuje zahteve, in mleko, ki teh zahtev ne izpolnjuje, če se mleko, ki izpolnjuje zahteve, in mleko, ki teh zahtev ne izpolnjuje, hranita ločeno vse od mesta zbiranja pa do faze končnega proizvoda, med drugim tudi na kmetijskem gospodarstvu, med prevozom, sprejemom, skladiščenjem in predelavo, ter če se taka predelava izvaja v ločenih proizvodnih serijah po predelavi mleka, ki izpolnjuje zahteve, je ločena in se zanjo uporabljajo postopki, ki zagotavljajo, da ne pride do navzkrižne kontaminacije.

PUBLIC

3. Brez poseganja v odstavek 1 obrati za predelavo mleka izpolnjujejo zahteve Unije, ki se uporabljajo za obrate, vključno z izvajanjem načel analize tveganj in kritičnih kontrolnih točk (HACCP) iz člena 5 Uredbe (ES) št. 852/2004, ter dokažejo svojo sposobnost izpolnjevanja naslednjih pogojev, med drugim z opredelitvijo proizvodne linije in ločenih proizvodnih serij, ki se uporabljajo za predelavo mleka, ki ne izpolnjuje zahtev.

Nosilci dejavnosti v teh obratih:

(a) zagotovijo učinkovito ločevanje mleka, ki izpolnjuje zahteve, in mleka, ki ne izpolnjuje zahtev, vse od zbiranja pa do faze končnega proizvoda, med drugim tudi na kmetijskem gospodarstvu, med prevozom, sprejemom, skladiščenjem, predelavo in distribucijo končnih proizvodov, vključno z ločenimi potmi zbiranja mleka, ločenim skladiščenjem in obdelavo mleka, ki izpolnjuje zahteve, in mleka, ki teh zahtev ne izpolnjuje, posebnim pakiranjem in označevanjem proizvodov, pridobljenih iz mleka, ki ne izpolnjuje zahtev, ter ločenim skladiščenjem takih proizvodov;

(b) vzpostavijo postopke, ki zagotavljajo sledljivost surovin in proizvodov, vključno z dokumentiranjem gibanja proizvodov ter evidentiranjem in usklajevanjem surovega mleka, ki izpolnjuje zahteve, in surovega mleka, ki teh zahtev ne izpolnjuje, s kategorijami in količinami proizvedenih proizvodov;

(c) zagotovijo, da je vse surovo mleko, ki ne izpolnjuje zahtev, toplotno obdelano pri najmanj 71,7 °C za 15 sekund ali obdelano na način, s katerim je dosežena enakovredna raven varnosti;

(d) zagotovijo, da se oznake zdravstvene ustreznosti ali identifikacijske oznake iz odstavka 6 uporabljajo izključno za proizvode, za katere so namenjene, in da so zaščitene pred goljufivo ali neodobreno uporabo.

PUBLIC

4. Pristojni organi Črne gore:

(a) zagotovijo, da nosilec dejavnosti ali upravljavec vsakega zadevnega obrata sprejmeta vse potrebne ukrepe za pravilno upoštevanje notranjih postopkov ločevanja mleka;

(b) opravljajo teste in nenapovedane kontrolne preglede v zvezi z upoštevanjem postopkov ločevanja mleka ter

(c) v odobrenih laboratorijih opravljajo teste na vseh surovih in končnih proizvodih, da preverijo njihovo skladnost z zahtevami iz Priloge III, oddelek IX, poglavje II, k Uredbi (ES) št. 853/2004, vključno z mikrobiološkimi merili za proizvode na osnovi mleka.

5. Mlečni izdelki iz mleka, ki ne izpolnjuje zahtev, se lahko samo:

(a) dajo na domači trg Črne gore ne glede na datum trženja ali

(b) dajo na trge tretjih držav v skladu z ustrezno zakonodajo Unije.

6. Mlečni proizvodi, pridobljeni iz mleka, ki ne izpolnjuje zahtev, so opremljeni z drugačno identifikacijsko oznako od tiste, ki je predvidena v členu 5 Uredbe (ES) št. 853/2004. Jasen opis te oznake se sporoči Komisiji najpozneje eno leto pred dnevom pristopa.

7. Proizvodi na osnovi surovega mleka, ki izpolnjuje zahteve in je predelano v ločeni proizvodni liniji, se lahko tržijo kot proizvodi, ki izpolnjujejo zahteve, če se ohranijo vsi pogoji glede ločevanja proizvodnih linij.

PUBLIC

8. Črna gora zagotovi, da bo surovo mleko postopoma usklajeno z veljavnimi zahtevami EU, in stalno spremlja izvajanje nacionalnega programa za izboljšanje kakovosti surovega mleka ter Komisiji predloži letno poročilo o napredku pri usklajevanju mlečnih gospodarstev z Uredbo (ES) št. 853/2004.

Prvo letno poročilo se Komisiji predloži najpozneje 31. decembra 2028, drugo letno poročilo pa najpozneje 31. decembra 2029. Za ta poročila se uporabi naslednji obrazec.

Regija	Skupno število mlečnih gospodarstev 31. 12. 2028	Število mlečnih gospodarstev z mlekom, ki ne izpolnjuje zahtev* 31. 12. 2028	% gospodarstev, ki ne izpolnjujejo zahtev,* v skupnem številu 31. 12. 2028	Skupna količina mleka, ki ne izpolnjuje zahtev 31. 12. 2028	% skupne količine mleka, ki ne izpolnjuje zahtev 31. 12. 2028	Skupno število mlečnih gospodarstev 31. 12. 2029	Število mlečnih gospodarstev z mlekom, ki ne izpolnjuje zahtev* 31. 12. 2029	% gospodarstev, ki ne izpolnjujejo zahtev,* v skupnem številu 31. 12. 2029	Skupna količina mleka, ki ne izpolnjuje zahtev 31. 12. 2029	% skupne količine mleka, ki ne izpolnjuje zahtev 31. 12. 2029

* Izpolnjevanje zahtev se nanaša na skladnost z veljavnimi najvišjimi mejnimi vrednostmi za skupno število klic in število somatskih celic, določeno z geometrijskim povprečjem v ustreznih ocenjevalnih obdobjih iz Priloge III, oddelek IX, poglavje I, del III, točka 3(a)(i), k Uredbi (ES) št. 853/2004. V skladu s to določbo se skladnost surovega kravjega mleka ocenjuje na podlagi geometrijskega povprečja v obdobju dveh mesecev (z vsaj dvema vzorcema mesečno) za skupno število klic in na podlagi geometrijskega povprečja v obdobju treh mesecev (z vsaj enim vzorcem mesečno) za število somatskih celic.

PUBLIC

9. Črna gora zagotovi, da se dobava surovega mleka, ki ne izpolnjuje takih zahtev, zaključi najpozneje 31. decembra 2030.

10. Komisija lahko sprejme podrobna izvedbena pravila za zagotovitev nemotenega delovanja navedene prehodne ureditve v skladu s postopkom iz člena 58 Uredbe (ES) št. 178/2002.

PUBLIC